

บทที่ 6

อวัจนภาษากับการเขียนบทวิทยุโทรทัศน์

อวัจนภาษาเป็นการใช้ภาษาที่ไม่ใช่ถ้อยคำพูดหรือเขียน ไม่มีรูปแบบแน่นอน ไม่มีรูปแบบไวยากรณ์ ซึ่งได้แก่ การใช้สัญลักษณ์ทางร่างกาย การใช้สัญลักษณ์วัตถุ เช่น ป้ายเตือน สัญญาณไฟจราจร การใช้อวัจนภาษานี้มีความน่าเชื่อถือมากกว่า เนื่องจากว่าสารที่เกิดจากอวัจนภาษานั้น บอกความจริงได้มากกว่าและยังช่วยส่งเสริมให้อวัจนภาษามีความน่าเชื่อถือมากขึ้น เช่น การแสดงสีหน้าแวตาทาซึ่งพร้อมกับกล่าวขอบคุณ การยกมือห้ามพร้อมกับการพูดห้าม การใช้อวัจนภาษานั้นผู้ส่งสารจะสร้างสรรค์สารอย่างไรก็ได้ให้น่าเชื่อถือ แม้ว่าจะเป็นความเท็จก็สามารถเขียนหรือพูดให้ตรงข้ามกับความเป็นจริงได้ แต่การใช้อวัจนภาษาเพื่อเสแสร้งนั้นกระทำได้น้อยกว่ามาก เพราะเป็นเรื่องของสีหน้าแวตาทา กิริยาท่าทาง

การแบ่งประเภทของอวัจนภาษา

ดังที่ได้กล่าวมาอวัจนภาษาจึงมีความสำคัญและส่งผลถึงประสิทธิภาพการสื่อสาร ดังนั้นในการเขียนบทวิทยุโทรทัศน์ผู้เขียนบทจะต้องศึกษาทำความเข้าใจให้ชัดเจนเพื่อการสร้างสรรค์ผลงานให้มีชีวิตชีวา เมื่อนำไปผลิตเป็นรายการแล้วจะสามารถดึงดูดใจผู้ชมรายการได้ โดยอวัจนภาษาสามารถแบ่งโดยสรุปได้ 4 ประเภท

1. การเคลื่อนไหวร่างกาย

การเคลื่อนไหวทางร่างกายหรือเรียกว่ากายภาษา เช่น การยกมือห้าม การก้วมือเรียกหรือการชูนิ้วกลางแสดงการด่าด้วยความไม่สุภาพ การเคลื่อนไหวร่างกายในเชิงอวัจนภาษานี้แบ่งได้ 3 ลักษณะ

1.1 การแสดงท่าทาง (Gestures)

การแสดงท่าทางนี้ได้แก่ การเคลื่อนไหวร่างกายหรืออวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่งเพื่อสื่อความหมาย เช่น การผงกศีรษะ การส่ายหน้า การโบกมือ การแสดงท่าทางประกอบคำพูด

ภาพที่ 6.1 แสดงตัวอย่างการใช้อวัจนภาษา

ที่มา <https://sites.google.com/site/11sirithippa/xwac-npha-sa>, เผยแพร่เมื่อวันที่ 22 ส.ค. 60, สืบค้นเมื่อวันที่ 12 มิ.ย. 63

1.2 การแสดงออกทางสีหน้า (Face Expression)

คนเรามีความสามารถสื่อสารผ่านทางใบหน้าได้ในหลายกรณีไม่ว่าจะเป็นดีใจ เสียใจ เศร้าใจ ตกใจ ตื่นเต้น เป็นสุข เป็นทุกข์ โกรธ หรือเฉยเมย ก็จะแสดงอารมณ์ผ่านทางสีหน้าได้อย่างชัดเจน

ภาพที่ 6.2 แสดงอารมณ์ความรู้สึกพื้นฐานที่แสดงออกบนใบหน้า

ที่มา <http://events.stuff.co.nz/manawatu-standard/2019/kid-teach-kids-emotion-management-seminar/auckland/takapuna>, เผยแพร่เมื่อวันที่ 30 ม.ค. 62, สืบค้นเมื่อวันที่ 12 มิ.ย. 63

1.3 การแสดงออกทางสายตา (Eyes Contact)

สายตาตามนุษย์นั้น สามารถสื่อสารอารมณ์ภายในได้หลากหลายเช่นเดียวกับใบหน้า และมักจะแสดงออกควบคู่กับใบหน้าเสมอ เช่น การวิงวอนด้วยสายตา การมองค้อนด้วยความน้อยใจ การส่งสายตาหวานซึ่งถึงคนรัก หรือการแสดงความโกรธทางสายตา หรือแม้แต่การควบคุมสถานการณ์ในการสนทนาด้วยการใช้สายตา เช่น การมองสบตาคู่สนทนาเพื่อสื่อให้เห็นความตั้งใจฟัง การมองด้วยสายตาอ่อนโยนเพื่อสื่อให้เห็นความเป็นมิตรหรือความเป็นกันเอง

ภาพที่ 6.3 แสดงการใช้วัจนภาษาทางสายตา

ที่มา <https://www.noozup.me/916526/>, เผยแพร่เมื่อวันที่ 11 ก.ย. 61, สืบค้นเมื่อวันที่ 12 มิ.ย. 63

2. การแสดงออกของบุคคล

การแสดงออกของบุคคลมีได้หลายลักษณะขึ้นอยู่กับสถานการณ์ว่าต้องการสื่อสารอะไร สามารถสรุปได้อย่างคร่าวๆ 4 ประเภท

2.1 การสัมผัส (Touch communication)

การสัมผัสเป็นวิธีสื่อสารโดยใช้อวัจนภาษาที่สำคัญประการหนึ่ง สามารถสื่อสารได้หลายความหมาย เช่น สื่อถึงความรัก ความไว้วางใจ ความเป็นกันเอง ความเมตตา การปลอบประโลม การทักทาย

2.2 การแต่งกาย (Personal Grooming)

เสื้อผ้า การแต่งกายสามารถสื่อถึงความเป็นตัวตนของบุคคลได้ เพราะเสื้อผ้าสามารถบอกถึงอายุ บุคลิก ทัศนคติ สถานภาพหรือแม้แต่บ่งบอกถึงความสำเร็จของบุคคลได้เช่นกัน ดังนั้น การสวมใส่เสื้อผ้าก็จัดเป็นอวัจนภาษาที่สำคัญประการหนึ่ง

ภาพที่ 6.4 ภาพการแต่งกาย

ที่มา <http://sompolboonyasuwanbo.blogspot.com/2014/08/blog-post.html>,

เผยแพร่เมื่อวันที่ 16 ส.ค. 57, สืบค้นเมื่อวันที่ 12 มิ.ย. 63

2.3 ความสามารถในการควบคุมอารมณ์ (Poise)

ความสามารถในการควบคุมอารมณ์ ความรู้สึก และการแสดงออกในสถานการณ์ต่าง ๆ ด้วยความมั่นใจ ถือเป็นอวัจนภาษาซึ่งมีความสำคัญในการสร้างความมั่นใจ ความไว้วางใจ และการยอมรับจากบุคคลอื่น

2.4 กาลภาษา (Chronemics) หมายถึง การใช้เวลา การให้ความสำคัญกับเวลา

เช่น การเป็นคนตรงต่อเวลาหรือไม่ตรงต่อเวลาก็สามารถสื่อได้ว่าบุคคลนั้นมีบุคลิกอย่างไร

3. ปริภาษา

หมายถึง ลักษณะของเสียงที่เปล่งออกมาในขณะที่พูด เช่น เสียงสูง เสียงกลาง เสียงต่ำ เสียงสามารถสื่อให้เข้าใจถึงอารมณ์ของผู้พูดได้ชัดเจนขึ้น ในการพูดแต่ละครั้งก็จะมีระดับเสียงประกอบเสมอ ระดับเสียงมีอิทธิพลต่อผู้รับสารพอ ๆ กับคำพูดหรืออาจมากกว่าในบางกรณี แบ่งออกได้ 4 ประเภท

3.1 ลักษณะของเสียง (Vocal Characteristics)

ลักษณะของเสียงหมายถึง ระดับเสียงสูง เสียงกลาง เสียงต่ำ ระดับความดังของเสียง ระดับความเร็วของเสียง ระดับของน้ำเสียง ซึ่งแต่ละสถานการณ์ของการสื่อสารก็จะใช้ลักษณะของเสียงประกอบด้วยเสมอเพื่อให้การสื่อสารชัดเจน ตรงกับเจตนาในการสื่อสารมากขึ้น เช่น เสียงต่ำแสดงถึงความมีอำนาจ เสียงสูงแสดงถึงอารมณ์โกรธ หรือระดับการพูดเร็วก็แสดงถึงความเร่งรีบ และระดับเสียงทุ้มนุ่มนวลก็เป็นการสื่อถึงความสุขุมรอบคอบ

3.2 ประเภทของเสียง (Vocalizations)

แม้ไม่ได้ใช้ถ้อยคำก็สามารถใช้เสียงเพื่อสื่อความหมายได้ไม่แพ้ถ้อยคำ หรือในบางสถานการณ์ก็ให้ความหมายได้ชัดเจนกว่าถ้อยคำ เช่น เสียงหัวเราะ เสียงครวญคราง เสียงกรีดร้อง เสียงกระแอม เสียงผิวปาก หรือเสียงร้องไห้สะอื้น เป็นต้น

3.3 การเว้นระยะการพูด (Pause)

ในการสนทนาบางครั้งเพื่อสร้างอารมณ์หรือสร้างความสนใจของคู่สนทนาที่อาจหยุดการพูดเป็นระยะ ซึ่งการเว้นระยะการพูดนี้จะช่วยให้ลดความเร็วของการพูดลงได้ หรือบอกเป็นนัยว่าสิ่งที่พูดต่อไปมีความสำคัญ เป็นการแจ้งให้คู่สนทนาตั้งใจฟังโดยใช้วัจนภาษา

3.4 การนิ่งเงียบ (Silence)

การนิ่งเงียบสามารถสื่อสารอารมณ์ได้หลายประการทั้งเชิงบวกและลบ ในเชิงบวก ได้แก่ การให้ความสนใจ การแสดงความเคารพ การแสดงความชื่นชม การมีสมาธิ เป็นต้น ส่วนในเชิงลบ ได้แก่ การแสดงความไม่สนใจ การปิดบังความรู้สึก ความเศร้า ความกลัว นอกจากนี้ยังสื่อได้ถึงความคิดที่ตรงตรง เป็นต้น ซึ่งการแปลความหมายของการนิ่งเงียบนั้นเป็นเรื่องยากมาก คู่สื่อสารต้องพิจารณาบริบทอื่น ๆ ประกอบการแปลความหมายด้วย

4. การจัดสภาพแวดล้อมทางการสื่อสาร (Management of Environment)

การจัดสภาพแวดล้อมก็ถือเป็นวัจนภาษาที่สำคัญประการหนึ่ง ที่สามารถสื่อความหมายได้แบ่งได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่

4.1 เทศภาษา (Proxemics)

เทศภาษา หมายถึง ระยะห่างของพื้นที่ระหว่างบุคคล การจัดพื้นที่ การกำหนดอาณาเขตของบุคคล ในสถานการณ์ต่าง ๆ นั้นสามารถสื่อความหมายให้เห็นลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างกัน สะท้อนภูมิหลังวัฒนธรรม บุคลิกภาพ สถานภาพทางสังคมของคู่สื่อสารได้ การกำหนดระยะห่างอย่างเหมาะสมทำให้คู่สื่อสารรู้สึกผ่อนคลาย ขึ้นอยู่กับรูปแบบความสัมพันธ์และสถานการณ์แวดล้อม และบรรทัดฐานทางสังคมวัฒนธรรม เช่น ระยะห่างระหว่างเพื่อนที่สนิทสนม กับเพื่อนที่ไม่สนิท

ก็จะแตกต่างกัน ระยะห่างระหว่างอาจารย์สนทนากับนักศึกษา ก็จะแตกต่างจากการสนทนากับเพื่อน หรือ การพูดกับพระก็จะเว้นระยะห่างพอสมควรมากกว่าการพูดกับบุคคลธรรมดา

ภาพที่ 6.5 ระยะห่างระหว่างเพื่อน

ที่มา <https://www.dek-d.com/loveroom/37639/>, เผยแพร่เมื่อวันที่ 14 ก.ค.58,
สืบค้นเมื่อวันที่ 12 มิ.ย. 63

4.2 อุณหภูมิ (Temperature) แสงสว่าง (Lighting) และสี (Color)

อุณหภูมิ แสงสว่างและสี เหล่านี้ย่อมสื่อความหมายได้จัดเป็นอวัจนภาษา สามารถส่งผลกระทบต่อรูปแบบปฏิสัมพันธ์ในกระบวนการสื่อสาร เพราะมีผลต่ออารมณ์ ความรู้สึก และระดับความสนใจ ได้ จัดเป็นปัจจัยความสำเร็จและความล้มเหลวทางการสื่อสารได้ เช่น ในห้องอาหาร ห้องเรียน ห้องประชุม ก็ควรจะจัดให้มีอุณหภูมิ แสงสว่าง สีของห้อง ก็จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการสื่อสารได้ โดยเฉพาะสีนั้นมีอิทธิพลต่อการรับรู้และต่อพฤติกรรมของมนุษย์มากทั้งเชิงบวกและเชิงลบ ดังนั้น สีจึงถูกนำมาใช้ประโยชน์ต่าง ๆ มากมายโดยเฉพาะด้านการตลาด โดยนำมาใช้ในการออกแบบร้าน บรรจุภัณฑ์ และป้ายสัญลักษณ์ต่าง ๆ ดังตัวอย่างในตารางที่ 6.1

สี	ความหมายเชิงบวก	ความหมายเชิงลบ
แดง	ความอบอุ่น ความปรารถนา ความมีชีวิต อิสรภาพ ความรักชาติ	ความตาย สงคราม การปฏิบัติ ความชั่วร้าย อันตราย ความโกรธ
ฟ้า	ความรู้สึกรักที่มีต่อศาสนา ความเสียสละ ความจริง ความยุติธรรม	ความสงสัย ความท้อถอย ความ เศร้า ความพ่ายแพ้
เขียว	ธรรมชาติ ความหวัง ความสดชื่น ความมั่งคั่ง ความอุดมสมบูรณ์ ความแข็งแรง พละกำลัง	ความอิจฉา ความริษยา ความเสื่อม เสีย การเป็นปรปักษ์
เหลือง	การหยิ่งรู้ ความฉลาด ความศักดิ์สิทธิ์ ความสุข ความรุ่งเรืองมั่งคั่ง	ความขลาด การประสกร์ร้าย ความ รักที่ไม่บริสุทธิ์
ม่วง	ความมีพลัง ความจงรักภักดี ความรักในความ สัตย์ ความคิดถึง ความศรัทธา เกียรติยศ	ความทุกข์ ความเสียใจ ความสำนึก ผิด การปลดปล่อย การจากลา

ตารางที่ 6.1 แสดงตัวอย่างความหมายในเชิงบวกและลบของสีต่าง ๆ

ที่มา <http://oknation.nationtv.tv/blog/webmasterbangkok/2010/12/12/entry-1>,

เผยแพร่เมื่อวันที่ 12 ธ.ค. 53, สืบค้นเมื่อวันที่ 12 มิ.ย. 63

การสร้างอวัจนภาษาในรายการวิทยุโทรทัศน์โดยผ่านชุดคำศัพท์เฉพาะ

อวัจนภาษาเป็นส่วนสำคัญในการเขียนบทวิทยุโทรทัศน์ เราไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ ทั้งนี้ก็เพราะว่ามีความจำเป็นไม่น้อยไปกว่าวัจนภาษาที่ใช้สื่อสารโดยทั่วไป มีส่วนส่งเสริมให้วัจนภาษาชัดเจนขึ้น รายการมีความน่าสนใจ สามารถสื่อสารสาระ อารมณ์ ความรู้สึกที่สลับซับซ้อน อันไม่อาจนำเสนอได้ด้วยภาษาปกติ และโดยรวมแล้วการใช้อวัจนภาษาในรายการวิทยุโทรทัศน์นั้นมีมากกว่าวัจนภาษาเสียอีก ซึ่งจะมาในรูปแบบของลักษณะกิริยาท่าทาง สีหน้า แววตา ของบุคคล ลักษณะของภาพที่ปรากฏใกล้ ไกล หรือ สภาพบรรยากาศ ลักษณะของสี แสง เสียง เป็นต้น การจะได้อวัจนภาษาเพื่อสื่อความตามที่ต้องการนั้น ผู้เขียนบทก็ต้องใช้ชุดคำศัพท์ที่เป็นวัจนภาษาซึ่งเป็นกลุ่มคำเฉพาะเพื่อการสั่งการหรือการกำหนดให้การทำงานของฝ่ายที่รับผิดชอบผลิตงานออกมาได้ตรงตามที่คุณเขียนบทต้องการ ได้แก่

1. คำศัพท์เกี่ยวกับภาพรวมของรายการ

1.1 ช็อต (Shot)

หมายถึง ภาพที่เกิดจากการกดชัตเตอร์กล้องหนึ่งครั้งหรือจะเรียกว่าหนึ่งเทค (Take) ก็ได้ ถ้าได้ผลงานยังไม่น่าพอใจก็จะถ่ายใหม่ซึ่งเรียกว่ารีเทค (Re-take) ซึ่งจะเรียกเทคหนึ่ง เทคสอง ไปเรื่อย ๆ จนกว่าจะได้ผลงานที่น่าพอใจ

1.2 ฉีน (Scene)

หมายถึง ฉากหนึ่ง ๆ ซึ่งจะเกิดจากนำหลายช็อตมาต่อกัน หรือจะเป็นช็อตเดียวก็ได้ ขึ้นอยู่กับเนื้อหาที่ปรากฏว่าสามารถเล่าเรื่องราว ณ สถานที่ที่ใช้ในการถ่ายทำ

1.3 ซีควีน (Sequence)

หมายถึง ตอน ๆ หนึ่งที่มีการรวมหลายฉีนที่มีเนื้อหาสอดคล้องกันรวมเข้าด้วยกัน หรือจะมีเพียงฉีนเดียวก็ได้

1.4 สตอรี (Story)

หมายถึง เรื่องราวหรือเนื้อหาของทั้งเรื่อง เกิดจากการนำแต่ละตอนมาร้อยเรียงเข้าด้วยกันเป็นเรื่องราว ซึ่งเมื่อพิจารณาจะเห็นว่าสตอรีประกอบด้วยหลายตอนแต่ละตอนก็ประกอบด้วยหลายฉาก แต่ละฉากก็ประกอบด้วยหลาย ๆ ช็อต

2. คำศัพท์เกี่ยวกับการตัดต่อหรือลำดับภาพ

2.1 การตัดต่อ (Editing)

หมายถึง การนำเรื่องราวแต่ละภาพแต่ละตอนที่ได้ถ่ายทำไว้มาคัดเลือกและจัดลำดับภาพให้สอดคล้องกัน สร้างความสัมพันธ์ขององค์ประกอบทั้งหมดของเรื่อง

ภาพที่ 6.6 การตัดต่อ

ที่มา <https://legacymusicmanagement.com/the-struggles-of-being-a-bedroom-producer/>,
เผยแพร่เมื่อวันที่ 30 ก.ค. 61, สืบค้นเมื่อวันที่ 12 มิ.ย. 63

2.2 การเปลี่ยนภาพ (Transition)

หมายถึง การเปลี่ยนภาพจากภาพหนึ่งไปสู่อีกภาพหนึ่ง โดยการจัดลำดับสิ่งที่ได้ถ่ายทำไว้แล้วเข้าด้วยกันมีเทคนิคหลายประการ และลำดับการเปลี่ยนภาพมีความสำคัญมากเนื่องจากการบอกเล่าเรื่องราวที่น่าสนใจ

2.3 การตัด (Cut)

หมายถึง การเปลี่ยนจากภาพเดิมเป็นภาพใหม่ในทันทีอย่างรวดเร็ว ภาพที่ปรากฏมีความต่อเนื่องกันไปตลอดไม่ขาดตอน นิยมสำหรับการดำเนินเรื่องโดยทั่ว ๆ ไป

2.4 การจางภาพ (Fade)

หมายถึงการทำให้ภาพมีลักษณะเลือนไปเมื่อมีการเปลี่ยนไปสู่ภาพใหม่มีสองแบบ ได้แก่ การเลือนภาพเข้าหาจอเรียกว่าเฟดอิน (Fade in) มีลักษณะที่ภาพเลือน ๆ ค่อย ๆ ชัดขึ้นเป็นภาพที่สมบูรณ์ และมีลักษณะภาพที่ค่อย ๆ เลือนหายไปจากจอเรียกว่าเฟดเอาท์ (Fade out) ซึ่งมักใช้ในตอนจบ

2.5 การจางซ้อน (Dissolve)

หมายถึง การรวมภาพจางออกของช็อตที่กำลังจะหายไปเข้ากับภาพจางของช็อตที่กำลังจะเข้ามาบนจอ และภาพทั้งสองได้จางมาซ้อนกันชั่วระยะเวลาหนึ่ง ก่อนที่ภาพซึ่งไม่ต้องการจะจางออกจากจอไป

2.6 การกวาดภาพ (Wipe)

หมายถึง การนำภาพใหม่เข้ามาแทนที่ภาพเก่าที่หายไปจากจอ มีลักษณะค่อย ๆ กวาดภาพเก่าออกไปจนหมดในด้านใดด้านหนึ่งของจอภาพ ในขณะที่เดียวกันภาพใหม่ก็จะเข้ามาแทนจนเต็มพื้นที่หน้าจอ

2.7 การซ้อนภาพ (Montage)

หมายถึง การที่ทำให้เกิดภาพสองภาพหรือมากกว่าซ้อนเข้าด้วยกันเพื่อเล่าเรื่องซึ่งต้องการแสดงความห่างของระยะเวลา หรือการรวบรัดระยะเวลา เช่น นำเสนอภาพเหตุการณ์อดีตแล้วซ้อนภาพซึ่งเป็นเหตุการณ์ในเวลาปัจจุบัน

2.8 การเลื่อนภาพ (Slide effect)

หมายถึง การเลื่อนภาพใหม่เข้ามาแทนที่ภาพเดิมมีลักษณะเคลื่อนหรือดันภาพแรกออกไปทั้งภาพ

2.9 การเปลี่ยนรูปทรงของภาพ (Resize)

หมายถึง การเปลี่ยนรูปทรงของภาพจากเดิม เป็นการทำให้เทคนิคภาพให้มีขนาดเต็มจอ มีการย่อหรือขยาย ในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ การยืดภาพ (Stretching) การย่อขยายภาพ (Shrinking and expanding) การย่อภาพเป็นรูปสี่เหลี่ยมหลาย ๆ รูป (Snapshots) และการบีบอัดภาพในรูปทรงตามต้องการ (Compression) เช่น ทรงลูกบอล ทรงสี่เหลี่ยม เป็นต้น เทคนิคเหล่านี้นิยมใช้กับรายการเกมโชว์ รายการวาไรตี้ รายการข่าว

2.10 ทิศทางการเคลื่อนที่ (Motion)

หมายถึง การทำเทคนิค ภาพการพลิก ภาพสามมิติ การเลื่อนภาพ และการเปลี่ยนรูปทรงของภาพ อาจตามด้วยการใช้คำสั่งเกี่ยวกับการสร้างทิศทางการเคลื่อนที่เข้าออกของภาพ เช่น การกระเด็น (Bounce effect) การปลิวเข้ามา (Fly effect) การพุ่งภาพเข้า-ออก การทำสีภาพ (Tint) เทคนิคทำสีเป็นการปรับสีภาพให้ผิดไปจากต้นฉบับ เช่น ภาพขาวหรือดำ (Black and white) ภาพย้อมสีต่าง ๆ (Dye) การทำโมเสกภาพ (Mosaic) การย้อมสีภาพแบบเนกาทีฟ (Solarise) การย้อมสีเป็นเกรนแตก ๆ (Posterise) เป็นต้น การทำเทคนิคทำสีภาพสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้หลายอย่าง เช่น ภาพขาวดำใช้ในกรณีย้อนอดีต ภาพย้อมสีแดงอาจใช้ในฉากแสดงความรุนแรง และภาพโมเสกใช้ในการทำเซ็นเซอร์

2.11 การขึ้นซ้อนภาพ และการคีย์ (Superimposition and keys)

หมายถึง การทำเทคนิคภาพขึ้นซ้อนภาพ เป็นการซ้อนภาพใหม่ขึ้นมาค้างไว้บนภาพเก่า เทคนิคในกลุ่มนี้ ได้แก่ การขึ้นซ้อนภาพในลักษณะที่ภาพหนึ่งซ้อนทับอยู่อีกบนภาพหนึ่ง คล้ายกับช่วงระหว่างเปลี่ยนผ่านของภาพจางซ้อน (Dissolve) ที่ภาพสองภาพซ้อนทับกันอยู่ นิยมใช้ในฉากความคิด ความฝัน หรือ จินตนาการ ส่วนการคีย์ (Key) เป็นการใช้สัญญาณอิเล็กทรอนิกส์ตัดภาพพื้นหลังบางส่วนออกไป แล้วเติมสีหรือภาพอื่นเข้าไปแทน ภาพที่ออกมาจึงเห็นทั้งภาพพื้นหลังเดิมไปพร้อมกับภาพที่เติมเข้าไปใหม่ การคีย์ส่วนใหญ่ คือ การซ้อนภาพเข้าไปในช่องของตัวหนังสือ เช่น ไตเติล (Title) และเครดิตชื่อ (Credits) หรือการตัดภาพอีกภาพซ้อนเข้าไปอยู่ในภาพพื้นหลังบางส่วน เช่น การคีย์บนกรอบภาพหัวข่าว เป็นต้น

2.12 โครมาคีย์ (Chroma key effect)

หมายถึง การซ้อนภาพโดยการกัตสีฉากพื้นหลังที่เป็นส่วนบลูสกรีน (Blue screen) ออกไปแล้วแทนที่ด้วยภาพอื่นที่ต้องการนำเสนอ สิ่งสำคัญคือห้ามวัตถุหลักที่อยู่หน้าฉากเป็นสีเดียวกับฉากหลังบลูสกรีนที่ต้องการคีย์ เพราะพื้นที่ที่เป็นบลูสกรีนจะถูกกัตสีออกไป เทคนิคนี้จะพบได้ ในรายการพยากรณ์อากาศ

ภาพที่ 6.7 Chroma key effect

ที่มา https://www.youtube.com/watch?v=VA2yvv_JLIE, เผยแพร่เมื่อวันที่ 1 พ.ย. 61,

สืบค้นเมื่อวันที่ 12 มิ.ย. 63

2.13 การเปลี่ยนความเร็วของภาพ (Speed)

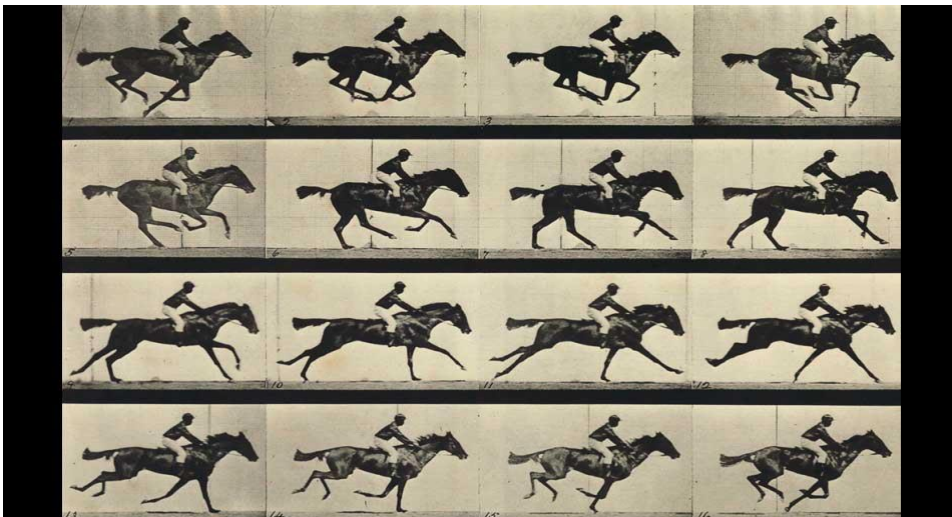
หมายถึง ภาพที่ถ่ายทำด้วยความเร็วปกติ สามารถปรับให้เร็ว ช้า ถอยหลัง หรือหยุดนิ่งได้ในขั้นตอนตัดต่อ เทคนิคในกลุ่มนี้ ได้แก่ ภาพช้า (Slow motion) เป็นการทำให้สิ่งที่อยู่ในภาพเคลื่อนที่ช้ากว่าเดิม นิยมใช้ในฉากที่เน้นความอาดูร รันทด ตะลึงพรึงเพริด งดงามอ่อนช้อย

2.14 ภาพเร็ว (Fast motion)

หมายถึง การทำให้สิ่งที่อยู่ในภาพเคลื่อนที่เร็วกว่าเดิม เทคนิคนี้จะทำให้ภาพมีความยาวสั้นกว่าภาพต้นฉบับ มักจะใช้ในฉากแอ็กชั่น สงคราม ต่อสู้ ตลก สก๊อบก๊ากความเร็ว

2.15 ภาพหยุดเป็นจังหวะ (Strobe or stop motion)

หมายถึง การทำให้ภาพต้นฉบับหยุดเป็นระยะ สลับกับการเคลื่อนไหว ทำให้ภาพออกมาดูกระตุก แต่ภาพยังคงเคลื่อนไปข้างหน้าเหมือนต้นฉบับและความยาวภาพยังคงเท่าเดิม มักจะใช้ในฉากสงครามที่มีระเบิดลงมาจากนผู้คนแตกตื่นหนีตายกัน จำละหวั่น และฉากความรู้สึกลุ้นกับสิ่งที่กำลังจะเกิดขึ้นต่อไป

ภาพที่ 6.8 Stop motion

ที่มา <https://movies.mxdwn.com/feature/what-makes-stop-motion-animation-so-special/>,
เผยแพร่เมื่อวันที่ 23 ก.ย. 57, สืบค้นเมื่อวันที่ 12 มิ.ย. 63

2.16 การหยุดภาพนิ่ง (Freeze)

หมายถึง การทำให้ภาพที่กำลังเคลื่อนไหวหยุดอยู่ที่เฟรมใดเฟรมหนึ่ง มักจะใช้ในการหยุดภาพสุดท้ายตอนขึ้นเครดิตจบรายการ และฉากที่ต้องการให้เห็นภาพในจังหวะใดจังหวะหนึ่งชัด ๆ เช่น ภาพเข้าเส้นชัยแบบเฉียดฉิวกันจนต้องหยุดดูทีละเฟรม เป็นต้น

2.17 ภาพย้อนกลับ (Reverse)

หมายถึง การทำให้ภาพมีการเคลื่อนไหวในลักษณะย้อนกลับ เหมือนดูเทปถอยหลัง นิยมใช้กับการย้อนภาพเพื่อกลับไปดูอะไรบางอย่างที่ผ่านมา เช่น รายการตลก และภาพยนตร์รณรงค์ ประเภทการเตือนสติ

2.18 การคั่นภาพ (Intervention)

หมายถึง การเปลี่ยนภาพเพื่อเสริมความหมายของเรื่องที่กำลังนำเสนอให้ชัดเจนขึ้น ได้แก่ การเลือกตัดภาพไปยังจุดอื่นที่ไม่ได้เป็นเหตุการณ์หลัก เน้นการเสริมเรื่องราวให้ครอบคลุมมากขึ้น เช่น การแข่งกีฬาในสนาม เหตุการณ์หลักเกิดขึ้นในสนาม แต่การตัดภาพไปยังผู้ชมข้างสนามเพื่อเป็นการเสริมเหตุการณ์หลักให้เร้าใจมากยิ่งขึ้น เรียกว่า “Cutaway” แต่หากเมื่อมีฝ่ายหนึ่งชนะแล้วผู้ชมร้องเชียร์ด้วยความดีใจ ภาพลักษณะนี้เรียกว่า “Reaction shot” ซึ่งแสดงให้เห็นปฏิกิริยาตอบสนองกับเหตุการณ์สำคัญ

2.19 การแทรกภาพ (Insert shot)

หมายถึง การสร้างความเข้าใจกับเนื้อหาที่กำลังนำเสนออยู่ด้วยการแทรกภาพประกอบที่ช่วยสร้างความชัดเจนมากยิ่งขึ้น นิยมใช้ระหว่างผู้สัมภาษณ์กำลังพูดเรื่องที่เข้าใจยาก

3. คำศัพท์เกี่ยวกับภาพ

ผู้เขียนบทเป็นบุคคลที่เข้าใจเนื้อหาและอารมณ์ของเรื่องทุกบททุกตอน ดังนั้น ผู้เขียนต้องสามารถบอกถึงขนาดของภาพที่ต้องการไว้ในบท จะช่วยให้ช่างภาพและช่างตัดต่อทำงานได้ตามจินตนาการที่ผู้เขียนต้องการนำเสนอ โดยมีคำศัพท์ต่าง ๆ เกี่ยวกับภาพ ดังนี้

3.1 คำศัพท์เกี่ยวกับระยะของภาพ

3.1.1 ภาพระยะไกลมาก (Extreme/Extra Long Shot)

ใช้คำย่อว่า ELS หรือ XLS หมายถึง ภาพที่มีระยะไกลมาก เป็นการกำหนดขนาดภาพให้มีความกว้างมาก แสดงให้เห็นสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของสถานที่ วัตถุในภาพจะมีขนาดเล็ก มักใช้เมื่อต้องการนำเสนอภาพรวมของสถานที่

ภาพที่ 6.9 ภาพระยะไกลมาก

ที่มา https://tumchukiat.blogspot.com/2013/03/blog-post_1.html,

เผยแพร่เมื่อวันที่ 1 มี.ค. 56, สืบค้นเมื่อวันที่ 12 มิ.ย. 63

3.1.2 ภาพระยะไกล (Long Shot)

ใช้คำย่อว่า LS หมายถึง ภาพระยะไกล เป็นการกำหนดขนาดภาพกว้าง แต่มีความกว้างน้อยกว่า ภาพ EL แสดงให้เห็นภาพรวมของฉากว่ามีอะไรเกิดขึ้นที่ไหน ในทิศทางใด และสิ่งที่เกิดขึ้นจะอยู่ในกรอบนั้น

ภาพที่ 6.10 ภาพระยะไกล

ที่มา https://tumchukiat.blogspot.com/2013/03/blog-post_1.html, เผยแพร่เมื่อวันที่ 1 มี.ค. 56, สืบค้นเมื่อวันที่ 12 มิ.ย. 63

3.1.3 ภาพระยะปานกลาง (Medium Shot)

ใช้คำย่อว่า MS หมายถึง ภาพระยะปานกลาง เป็นการกำหนดขนาดภาพให้เห็นรายละเอียดมากขึ้น แต่ยังคงสภาพของฉากหรือภาพรวมของสถานที่ไว้ได้

ภาพที่ 6.11 ภาพระยะปานกลาง

ที่มา https://tumchukiat.blogspot.com/2013/03/blog-post_1.html, เผยแพร่เมื่อวันที่ 1 มี.ค. 56, สืบค้นเมื่อวันที่ 12 มิ.ย. 63

3.1.4 ภาพระยะใกล้ปานกลาง (Medium Close Up)

ใช้คำย่อว่า MCU หมายถึง ภาพระยะปานกลางค่อนข้างใกล้ เป็นการกำหนดขนาดภาพให้เห็นรายละเอียดประมาณหนึ่งซึ่งมากกว่าภาพ MS

ภาพที่ 6.12 ภาพระยะใกล้ปานกลาง

ที่มา <https://www.digital2home.com/shot-sizes-and-shot-angles>, เผยแพร่เมื่อวันที่ 8 ก.ย. 59, สืบค้นเมื่อวันที่ 12 มิ.ย. 63

3.1.5 ภาพระยะใกล้ (Close Up)

ใช้คำย่อว่า CU หมายถึง ภาพระยะใกล้ เป็นการกำหนดขนาดภาพให้เห็นรายละเอียดมาก ต้องการเน้นให้เห็นรายละเอียดในสิ่งที่ถูกถ่ายทำเป็นพิเศษ

ภาพที่ 6.13 ภาพระยะใกล้

ที่มา <https://www.digital2home.com/shot-sizes-and-shot-angles/>, เผยแพร่เมื่อวันที่ 8 ก.ย. 59, สืบค้นเมื่อวันที่ 12 มิ.ย. 63

3.1.6 ภาพระยะใกล้มาก (Extreme Close Up)

ใช้คำย่อว่า ECU หมายถึง ภาพระยะใกล้มาก เป็นการกำหนดขนาดภาพ เพื่อให้เห็นรายละเอียดในส่วนใดส่วนหนึ่งของวัตถุอย่างชัดเจน

ภาพที่ 6.14 ภาพระยะใกล้มาก

ที่มา <https://sites.google.com/site/nannienice265202/kar-wikheraah-phaphyntr-kar-chi-khnad-phaph/extreme-close-up-xcu-ecu>, เผยแพร่เมื่อวันที่ 30 ต.ค. 57, สืบค้นเมื่อวันที่ 12 มิ.ย. 63

3.2 คำศัพท์เฉพาะบอกลักษณะภาพ

3.2.1 ภาพที่ถ่ายจากมุมสูง (Aerial shot หรือ Bird's Eyes View)

หมายถึง ภาพที่มีลักษณะถ่ายจากที่สูงลงมา เช่น ถ่ายจากเครื่องบิน เครื่องร่อน อาคารสูง หรือเครนถ่ายภาพ

ภาพที่ 6.15 ภาพถ่ายจากมุมสูง

ที่มา <https://sites.google.com/site/nannienice265202/mum-klxng-camera-angles/mum-sayta-nk-bird-s-eye-view>, เผยแพร่เมื่อวันที่ 30 ต.ค. 57, สืบค้นเมื่อวันที่ 12 มิ.ย. 63

3.2.2 ภาพที่ถ่ายในระยะใกล้มาก (Big Close Up)

หมายถึง ภาพถ่ายที่มีลักษณะใกล้มาก มีขนาดใหญ่ เช่น ภาพคนเต็มหน้า ภาพบางส่วนของใบหน้า ภาพดวงตา หรือเครื่องประดับบนศีรษะ

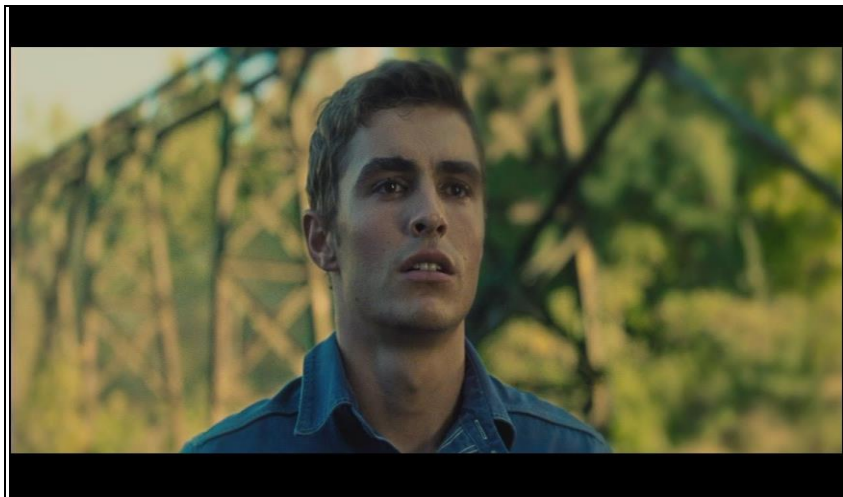

ภาพที่ 6.16 ภาพที่ถ่ายในระยะใกล้มาก

ที่มา <http://gabriellethomascoombelog.blogspot.com/2013/09/big-close-up-bcu.html>, เผยแพร่เมื่อวันที่ 18 ก.ย. 56, สืบค้นเมื่อวันที่ 12 มิ.ย. 63

3.2.3 ภาพครึ่งอก (Bust Shot)

หมายถึง ภาพที่ถ่ายส่วนของร่างกายตั้งแต่ศีรษะลงมาถึงหัวไหล่สองข้างของผู้แสดง

ภาพที่ 6.17 ภาพถ่ายครึ่งอก

ที่มา <https://sites.google.com/site/nannienice265202/kar-wikheraah-phaphyntr-kar-chi-khnad-phaph/big-close-up-bcu>, เผยแพร่เมื่อวันที่ 30 ต.ค. 57, สืบค้นเมื่อวันที่ 12 มิ.ย. 63

3.2.4 ภาพเอียง (Canted Shot)

หมายถึง ภาพที่อยู่นอกเส้นแนวตั้งของภาพ ในการเขียนบทจะมีการบอกรายละเอียดว่าเอียงในลักษณะใด

ภาพที่ 6.18 ภาพเอียง

ที่มา <https://sites.google.com/site/nannienice265202/mum-klxng-camera-angles/mum-xei yng-oblique-angle-shot>, เผยแพร่เมื่อวันที่ 2 พ.ย. 57, สืบค้นเมื่อวันที่ 12 มิ.ย. 63

3.2.5 ภาพถ่ายข้ามไหล่ (Cross Shot)

หมายถึง ภาพที่ถ่ายข้ามไหล่ด้านหลัง อีกคนหนึ่งเป็นฉากหน้าและเห็นหน้าอีกคนหนึ่งที่อยู่ตรงข้ามกับคนที่กล้องอยู่ด้านหลัง

ภาพที่ 6.19 ภาพถ่ายข้ามไหล่

ที่มา <https://www.premiumbeat.com/blog/camera-angles-over-shoulder-single-shot/>, เผยแพร่เมื่อ วันที่ 01 มิ.ย. 60, สืบค้นเมื่อ วันที่ 12 มิ.ย. 63

3.2.6 ภาพเต็มตัว (Full Shot)

หมายถึง ภาพผู้แสดงคนเดียวหรือกลุ่มคนเต็มตัว โดยมีฉากหลังประกอบด้วย

ภาพที่ 6.20 ภาพถ่ายเต็มตัว

ที่มา <https://collider.com/daniel-radcliffe-on-set-interview-harry-potter-and-the-deathly-hallows/>, เผยแพร่เมื่อวันที่ 05 ต.ค. 53, สืบค้นเมื่อวันที่ 12 มิ.ย. 63

3.2.7 ภาพระดับเข่า (Knee Shot)

หมายถึง ภาพที่ถ่ายตั้งแต่ศีรษะลงไปจนถึงระดับประมาณหัวเข่า หรือตั้งแต่ระดับหัวเข่าลงไปถึงระดับปลายเท้า ซึ่งในการเขียนบทจะได้ระบุให้ชัดเจนอีกครั้ง

ภาพที่ 6.21 ภาพถ่ายระดับเข่า

ที่มา <https://www.independent.co.uk/life-style/fashion/news/bare-your-knees-boys-short-suits-are-now-fine-for-the-office-or-are-they-9536125.html>, เผยแพร่เมื่อวันที่ 13 มิ.ย. 57, สืบค้นเมื่อวันที่ 12 มิ.ย. 63

3.2.8 ภาพถ่ายจากกระจกเงา (Mirror Shot)

หมายถึง ภาพที่ถ่ายเงาสะท้อนในกระจก ซึ่งในการเขียนบทต้องระบุให้ชัดเจนว่าเป็นภาพที่ต้องถ่ายจากกระจกเงา

ภาพที่ 6.22 ภาพถ่ายจากกระจกเงา

ที่มา <https://www.bustle.com/articles/133543-this-deleted-draco-malfoy-scene-from-harry-potter-would-have-changed-everything-video>, เผยแพร่เมื่อวันที่ 05 ม.ค. 59, สืบค้นเมื่อวันที่ 12 มิ.ย. 63

3.2.9 ภาพหมู่ (Group Shot)

หมายถึง ภาพที่ถ่ายได้จากการรวมกลุ่มคนเข้าอยู่ในกรอบภาพเดียวกัน

ภาพที่ 6.23 ภาพหมู่

ที่มา <http://zaraphilipsphoto.blogspot.com/2011/07/emma-watson-dazzles-at-harry-potter.html>, เผยแพร่เมื่อวันที่ 07 ก.ค. 54, สืบค้นเมื่อวันที่ 12 มิ.ย. 63

4 คำศัพท์เกี่ยวกับมุมกล้อง (Camera Angle)

มุมกล้อง หมายถึง การวางตำแหน่งกล้องในการถ่ายทำเพื่อให้ได้ภาพที่สื่ออารมณ์ได้หลากหลายตามที่ผู้เขียนบทได้กำหนดซึ่งจำเป็นต้องใช้มุมกล้องเข้าช่วยซึ่งมุมกล้องในลักษณะต่าง ๆ ได้แก่

4.1 มุมกล้องระดับสายตา (Eye Level)

หมายถึง การกำหนดตำแหน่งของกล้องในระดับเดียวกับสายตาของมนุษย์ ซึ่งจะทำให้ได้ความรู้สึกเป็นจริงตามสายตาที่มองเห็น ถ้ารายการใดเปิดภาพโดยใช้มุมกล้องนี้ หมายถึงว่าผู้เขียนบทต้องการให้ผู้ชมได้เห็นสภาพตามความเป็นจริง เป็นมุมกล้องที่ใช้แทนการเห็นโดยทั่วไปจึงมักจะถูกนำมาใช้เพื่อเดินเรื่อง

ภาพที่ 6.24 มุมกล้องระดับสายตา

ที่มา <https://artistsforpalestine.org.uk/2015/10/27/artists-verdict-cultural-bridges-with-israel-lead-nowhere/>, เผยแพร่เมื่อวันที่ 27 ต.ค. 58, สืบค้นเมื่อวันที่ 12 มิ.ย. 63

4.2 ภาพมุมสูง (high Angle)

หมายถึง การกำหนดตำแหน่งกล้องไว้สูงกว่าวัตถุที่จะถ่าย เลนส์กล้องจะกดลงตามที่ผู้เขียนบทกำหนด มุมกล้องแบบนี้จะใช้สื่อความเป็นจริงตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในฉาก เช่น ผู้แสดงมองลงจากที่สูง หรือใช้สื่ออารมณ์ความรู้สึกต่ำต้อย อยู่ภายใต้ความครอบงำ

ภาพที่ 6.25 ภาพมุมสูง

ที่มา <https://www.studiobinder.com/blog/high-angle-shot-camera-movement-angle/>, เผยแพร่เมื่อวันที่ 15 ม.ค. 63, สืบค้นเมื่อวันที่ 12 มิ.ย. 63

4.3 ภาพมุมต่ำ (Low Angle)

หมายถึง การกำหนดตำแหน่งกล้องไว้ต่ำกว่าวัตถุที่จะถ่าย ภาพที่เห็นจะมีลักษณะ
 แขนงหน้ามอง มุมภาพนี้จะให้ความรู้สึกถึงความใหญ่โต ความเข้มแข็งยิ่งใหญ่ และมีอำนาจ

ภาพที่ 6.26 ภาพมุมต่ำ

ที่มา <https://www.premiumbeat.com/blog/how-to-frame-a-low-angle-shot-like-a-master-cinematographer/>, เผยแพร่เมื่อวันที่ 28 ต.ค. 58, สืบค้นเมื่อวันที่ 12 มิ.ย. 63

4.4 มุมเอียง (Canted Angle)

หมายถึง มุมที่ถ่ายทำโดยการกดกล้องลง (Tilt Down) แล้วเอียงด้านใดด้านหนึ่ง
 ทำให้ได้อารมณ์ตื่นเต้นไม่แน่นอน ผิดธรรมชาติและชวนให้สงสัย

ภาพที่ 6.27 ภาพมุมเอียง

ที่มา <http://collinghamdimitri.blogspot.com/2011/11/camera-angles-canted-angle.html>,
 เผยแพร่เมื่อวันที่ 20 พ.ย. 54, สืบค้นเมื่อวันที่ 12 มิ.ย. 63

4.5 มุมในสายตาของผู้แสดง (Subjective Camera Angle)

หมายถึง มุมที่ถ่ายโดยกล้องอยู่ในตำแหน่งผู้แสดงและเปรียบเสมือนผู้แสดงโดยตรง ซึ่งภาพจะแสดงให้เห็นฉากสิ่งของต่าง ๆ ที่ผู้แสดงเห็น จะทำให้เกิดความรู้สึกประหนึ่งว่าผู้ชมเองได้มีส่วนร่วมในการแสดงหรือรู้สึกเป็นผู้แสดงเสียเอง

ภาพที่ 6.28 ภาพมุมในสายตาของผู้แสดง

ที่มา <https://www.istockphoto.com/th/videos/subjective-camera-angle?phrase=subjective%20camera%20angle&sort=mostpopular>, เผยแพร่เมื่อวันที่ 06 ธ.ค. 59, สืบค้นเมื่อวันที่ 12 มิ.ย. 63

5 คำศัพท์เกี่ยวกับการเคลื่อนไหวกล้อง (Camera Movement)

การเคลื่อนไหวกล้องหมายถึง การเปลี่ยนแปลงตำแหน่งของกล้องในลักษณะต่าง ๆ เพื่อทำการบันทึกภาพ ซึ่งแต่ละลักษณะของการเคลื่อนไหวของกล้องก็จะให้อารมณ์ความรู้สึกในลักษณะที่แตกต่างกันไปโดยมี 4 ลักษณะ ได้แก่

5.1 การแพน (Panning)

หมายถึง การเคลื่อนที่ของกล้องตามแนวนอนไปด้านซ้ายหรือขวา (pan left หรือ Pan Right) เพื่อให้เห็นภาพตามแนวกว้าง หรือเพื่อต้องการนำสายตาผู้ชมไปยังจุดที่น่าสนใจ จุดที่ต้องการเพื่อต้องการติดตามการเคลื่อนไหวของวัตถุ เพื่อให้เห็นการตอบโต้กัน หรือเพื่อต้องการเปลี่ยนฉาก

ภาพที่ 6.29 การแพน (Panning)

ที่มา <https://www.bigcamera.co.th/article/planning-guide.html>, เผยแพร่เมื่อวันที่ 22 พ.ค. 60, สืบค้นเมื่อวันที่ 12 มิ.ย. 63

5.2 การทิลท์ (Tilting)

หมายถึง การเคลื่อนกล้องตามแนวตั้งจากล่างขึ้นบนหรือลงล่าง (Tilt Up หรือ Tilt Down) เพื่อให้เห็นวัตถุตามแนวตั้ง เช่น ภาพต้นไม้สูง เพื่อให้เห็นตำแหน่งที่ตั้งของสิ่งของโดยสัมพันธ์กัน เพื่อให้เห็นวัตถุที่ยาวหรือสูงเกินรัศมีกล้องปกติ หรือเพื่อการปรับองค์ประกอบภาพจากเดิม

5.3 การซูม (Zooming)

หมายถึง การเปลี่ยนขนาดภาพให้ใหญ่หรือใกล้ขึ้น ให้เล็กหรือไกลออกไป (Zoom In หรือ Zoom Out) โดยมีจุดประสงค์ให้ผู้ชมสนใจวัตถุที่ถ่าย หรือให้เกิดความน่าตื่นตา

ภาพที่ 6.30 การซูม (Zooming)

ที่มา <https://pantip.com/topic/31482479>, เผยแพร่เมื่อวันที่ 9 เม.ย. 58, สืบค้นเมื่อวันที่ 12 มิ.ย. 63

5.4 การดอลลี่ (Dolling)

หมายถึง การเคลื่อนกล้องติดตามความเคลื่อนไหวของสิ่งที่ถ่ายหรือฉาก มีระยะทางเป็นแนวตรงหรือแนวอ้อมเข้าหาหรือออกจากวัตถุที่ถ่าย (Dolly In หรือ Dolly Out) มีความคล้ายคลึงกับการซูม แต่จะมีมิติความรู้สึกของภาพและรายละเอียดขององค์ประกอบภาพมากกว่า มีมุมมองภาพที่หลากหลาย

ภาพที่ 6.31 การดอลลี่ (Dolling)

ที่มา <http://fonzashortfilm.blogspot.com/2014/06/camera-movement.html>,

เผยแพร่เมื่อ วันที่ 23 มิ.ย. 57, สืบค้นเมื่อ วันที่ 12 มิ.ย. 63

5.5 การถือกล้อง (Handheld Camera)

หมายถึง การถือกล้องถ่ายภาพเป็นการเคลื่อนที่กล้องโดยการถือกล้องเองทำให้ภาพมีมิติของการเคลื่อนไหวตลอดเวลา การถ่ายภาพแบบนี้จะมีลักษณะไม่มีแบบแผน จะให้ความรู้สึกเหมือนอยู่ในเหตุการณ์ แต่อย่างไรก็ต้องเลือกสถานการณ์ในการถ่ายทำให้เหมาะสม มิเช่นนั้นจะทำให้งานเสียหายได้

5.6 การทรัก (Trucking/Tracking)

หมายถึง การเคลื่อนกล้องไปด้านซ้ายหรือขวา ซึ่งผลที่ได้มีความคล้ายคลึงกับการแพน แต่การทรักจะช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงมิติด้านความลึกของภาพคล้ายกับการที่เราได้มองออกนอกหน้าต่างรถไฟเพื่อดูวิวริมทาง

5.7 การอาร์ค (Arking)

หมายถึง การเคลื่อนไหวกล้องในแนวเฉียงเป็นรูปครึ่งวงกลมไปทางซ้ายหรือทางขวา (Ark right หรือ Ark left) ทั้งนี้เพื่อเปลี่ยนมุมมองไปด้านข้างของวัตถุ

5.8 การบูมหรือเครน (Booming/Craning)

หมายถึง การถ่ายภาพโดยใช้ขาตั้งกล้องในแนวตั้ง โดยมีการเคลื่อนขึ้นหรือเคลื่อนลง (Boom Up หรือ Boom Down) แต่ถ้ามีการใช้เครนเข้าช่วยเรียกว่า (Crane Up หรือ Crane Down) ทั้งนี้เพื่อต้องการได้ภาพมุมสูงหรือต่ำอย่างต่อเนื่อง

5.9 สติลช็อต (Still Shot)

หมายถึง การถ่ายภาพโดยไม่มีการเคลื่อนไหวกล้อง มักใช้ในการถ่ายทำรายการทั่วไป โดยปกติกล้องจะโฟกัสอยู่ที่วัตถุหรือบุคคลที่ต้องการออกอากาศมากที่สุด การถ่ายแบบนี้จะต้องจัดองค์ประกอบภาพให้ดี

อวัจนภาษาในรายการวิทยุโทรทัศน์เป็นความจำเป็นที่ขาดไม่ได้ จะปรากฏควบคู่ไปกับรายการตั้งแต่ต้นจนกระทั่งจบ การจะได้อวัจนภาษามาสื่อความในรายการนั้นต้องอาศัยจินตนาการของผู้เขียนเองว่าจะสื่ออะไร โดยมีคำศัพท์เฉพาะเป็นเครื่องมือในการสื่อความกับฝ่ายที่รับผิดชอบเพื่อให้การผลิตรายการได้ตามที่ได้จินตนาการหรือตามวัตถุประสงค์

สรุป

อวัจนภาษาเป็นภาษาที่ไม่ใช่ถ้อยคำพูดตามปกติ ไม่มีรูปแบบที่แน่นอน อาศัยการแสดงออก แล้วสามารถสื่อความหมายได้เป็นที่เข้าใจตรงกันก็ถือเป็นอันใช้ได้ ในการเขียนบทวิทยุโทรทัศน์ อวัจนภาษาก็มีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าวัจนภาษา เพราะว่าสามารถสื่อความหมายได้ สามารถส่งเสริมให้วัจนภาษาที่มีความชัดเจนยิ่งขึ้น หรือสามารถสื่อสารอารมณ์ที่มีความละเอียดซับซ้อนที่ไม่สามารถสื่อได้ด้วยภาษาปกติ อีกทั้งยังปรากฏควบคู่ไปในรายการตั้งแต่ต้นจนจบ ซึ่งถือว่าเป็นความจำเป็นที่ขาดไม่ได้ โดยสามารถแบ่งวัจนภาษาออกได้สี่ประเภท คือ ประเภทการเคลื่อนไหวร่างกาย ได้แก่ การแสดงท่าทางการแสดงออกทางสีหน้า และการแสดงออกทางสายตา ประเภทการแสดงออกของบุคคล ได้แก่ การสัมผัส การแต่งกาย การควบคุมหรือปล่อยอารมณ์ ประเภทปริภาษา ได้แก่ ลักษณะเสียงที่เปล่งออกมา จังหวะการพูด การนิ่งเงียบ และประเภทที่เป็นสภาพแวดล้อมทางการสื่อสาร ได้แก่ ลักษณะการจัดพื้นที่ การให้อุณหภูมิ แสงสว่าง และสี เป็นต้น

การเขียนบทนั้น เมื่อต้องการให้อวัจนภาษาปรากฏในรายการวิทยุโทรทัศน์เพื่อสื่ออารมณ์ สื่อความหมายอย่างไร ก็จำเป็นต้องใช้คำศัพท์วัจนภาษาซึ่งเป็นกลุ่มคำเฉพาะเขียนลงไว้ในบทด้วย ก็จะสามารถสร้างวัจนภาษาเพื่อสื่อความหมายตามที่ต้องการได้ คำศัพท์เฉพาะดังกล่าวได้แก่ คำศัพท์เกี่ยวกับภาพรวมของรายการ คำศัพท์เกี่ยวกับการลำดับภาพ และคำศัพท์เกี่ยวกับลักษณะภาพ ซึ่งคำศัพท์เหล่านี้ผู้เขียนบทก็จะใช้เขียนกำกับลงไปในบทเพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องปฏิบัติตาม ซึ่งในที่สุดแล้วก็จะได้อวัจนภาษาในรายการวิทยุโทรทัศน์ให้สื่อความหมายแทนคำพูดได้

แบบฝึกหัด

1. ให้อธิบายถึงบทบาทของอวัจนภาษาที่มีต่อการเขียนบทวิทยุโทรทัศน์
2. ให้อธิบายอวัจนภาษาประเภทการเคลื่อนไหวร่างกาย
3. ให้อธิบายอวัจนภาษาประเภทปริภาษา
4. ให้อธิบายอวัจนภาษาประเภทการแสดงออกของบุคคล
5. ให้อธิบายเกี่ยวกับความสำคัญของมุมกล้องที่มีต่ออารมณ์ของคนดู
6. จงเปรียบเทียบการใช้อวัจนภาษาประเภทการเคลื่อนไหวร่างกาย กับอวัจนภาษาประเภทปริภาษาว่าแตกต่างกันอย่างไร พร้อมยกตัวอย่าง

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา โชคเหรียญสุขชัย.(2551). การสื่อสารเชิงอวัจนภาษา : รูปแบบและการใช้.กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประเภทของอวัจนภาษา** (ออนไลน์). สืบค้นจาก :
<http://www.ipesp.ac.th/learning/thai/chapter2-4.html> [10 เมษายน 2560]
- วัจนภาษาและอวัจนภาษา** (ออนไลน์). สืบค้นจาก :
<http://www.digitalschool.club/digitalschool/> [10 เมษายน 2560]
- สุรัชดา สุพรรณ ณ ออยุธยา. (2557). ภาษาเพื่อการสื่อสารทางโทรทัศน์.
เอกสารการสอนชุดวิชาภาษาเพื่อการสื่อสาร. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
 สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ.
 (2556) **ตำราอบรมหลักสูตรผู้ประกาศในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์**.
 กรุงเทพมหานคร.
- อวัจนภาษา ภาษาที่ไม่ต้องใช้ถ้อยคำในการติดต่อสื่อสาร** (ออนไลน์). สืบค้นจาก :
<http://www.thaieditorial.com/> [10 เมษายน 2560]
- อัมพร เบญจพลพิทักษ์. (2558). ภาษา การสื่อสาร และการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน.
เอกสารการสอนชุดวิชาจิตวิทยาเพื่อการดำรงชีวิต. นนทบุรี :
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- Dancyger, Ken. and Rush, Jeff. (2013).
Alternative Scriptwriting Beyond the Hollywood Formula. New York ;
 Focal Press.
- Joseph A. Devito. (2013). **The Nonverbal Communication**. Iowa :
 Kendall Hunt Publishing.
- Lazarus, Tom. (2012). **The Last Word**. California : Michael Wiese Production.
- Telg, Ricky. (2012). **News Writing for Television and Radio**.
 [Online], Available <http://edis.ifas.ufl.edu/wc193> [2017, May 22]